

ТЕХНОЛОГІЇ ВРЕГУЛЮВАННЯ МЕРЕЖЕВИХ КОНФЛІКТІВ

Дослідження і розуміння амбівалентної сутності сучасних технологічних процесів, що відбуваються в суспільстві, приводять до необхідності прояснення мережевих процесів. Соціальні мережі поступово стають не тільки теоретичним конструктом, а й емпіричним об'єктом, включеним в сферу щоденної життєдіяльності людини. Безконтрольність, анонімність, відсутність єдиних ціннісних орієнтирів і строгої системи контролю за трансляцією інформації, багатоканальність, гіпертекстуальність, інтерактивність, котра властива мережевій взаємодії, обумовлюють труднощі у врегулюванні конфліктів. З метою зниження рівня гостроти протиріч повинні бути прийняті основні заходи, що регулюють діяльність людей в рамках інформаційно-комунікаційного простору. Вивчення соціального капіталу в якості базисного феномена, що обумовлює специфіку взаємодії мережевих структур, викликано тим, що даний капітал є ресурсом, який безпосередньо впливає на якість мережі, її функціонування і розвиток. На механізмах його розподілу вибудовуються установки, діяльність, модель поведінки людей в мережевій освіті. Він виступає в якості інформаційного ресурсу, що впливає на причини виникнення конфлікту, специфіку його розгортання, на розробку заходів врегулювання протиріч. Дослідження соціального капіталу дозволяє виявити особливості мережевих конфліктів, що полягають в їх анонімності, відкритості, сенсорної дистанційованості, відсутності санкцій і правових наслідків за порушення соціальних норм. Символічний інформаційний простір в даному випадку виступає в якості основної сфери розгортання протиборства. Значення мережевого врегулювання протиріч полягає у встановленні контролю над конфліктною ситуацією і виробленні заходів її вирішення, пошуку засобів і способів досягнення потрібного результату і розробці варіантів запобігання негативного розвитку проблеми, недопущення ескалації насильства і руйнування сформованих форм функціонування соціальної системи, сприяє її трансформації до більш гуманних взаємин людей один до одного, їх інтересам і зміні життєвих прагнень.

Ключові слова: *конфлікт, мережеві структури, взаємодія, мережа, врегулювання.*

Конституювання нових форм конфліктного протиборства внаслідок розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, зміна соціальних взаємозв'язків і механізмів соціальної взаємодії сприяє необхідності прояснення специфіки функціонування мережі. "Багатогранний процес омереження практично включає в свою орбіту всі сфери життя суспільства і життєдіяльності людей» [Бабосов, 2019, с. 196]. Мережеве суспільство являє собою нову організацію соціальності. Виявлення специфіки взаємодії мережевих структур є значущою умовою збереження стабільності і стійкості розвитку і функціонування суспільства і держави. Збільшення інформаційних ризиків, поява нових форм конфліктних протиборств призводить до необхідності вироблення нових інноваційних підходів до розгляду і розуміння мережевих конфліктів. *Метою* статті є розкриття технологій врегулювання мережевих конфліктів. На підставі даної мети були поставлені наступні *завдання*: по-перше, виявити механізми вирішення мережевих протиріч, по-друге, розглянути соціальний капітал в якості причини конфліктного протиборства і способу впливу на процес врегулювання протиріч.

Процес глобалізації, поширення і розвиток інформаційних і комунікаційних технологій, розширення соціальних зв'язків між окремими індивідами і групами сприяють посиленню значення мережевих структур, які здатні як посилити адаптацію системи до змін, що відбуваються всередині її і в зовнішньому по відношенню до неї середовищі, так і можуть привести до радикальної її трансформації. З цієї причини виявлення механізмів вирішення мережевих конфліктів необхідно внаслідок їх багатогранного значного впливу

на процеси, що протікають в соціальних системах. *Актуальність* прояснення технологій врегулювання протиріч обумовлена пошуком найбільш релевантних форм практичної зміни сформованої і мінливої ситуації.

Соціально-філософська рефлексія мережевих конфліктів, механізмів степені їх впливу на процеси, що відбуваються в суспільстві, є досить новим і мало вивченим напрямком. Широка розробленість різних аспектів функціонування мережевого суспільства, визнання їх значущості і вивчення факторів впливу на соціальну реальність при одночасному дослідженні конфліктів і механізмів їх вирішення здійснена такими авторами як Дж. Барнс, Р. Берт, Е. Ботт, П. Е. Вехр, І. А. Вальдман, М. Глакмен, М. Грановеттер, М. Кастельс, А. Л. Крайнова, М. М. Кузнецова, П. Лазарсфельд, М. Мізруччі, Н. Е. Міллер, Я. Морено, А. В. Назарчук, С. Ф. Найдел, А. В. Олескін, А. Редкліфф-Браун, Х. Вайтт, Ю. Габермас, Дж. Гоманс. У той же час присутня недостатність комплексного аналізу мережевих конфліктів, залишається досить багато питань, що вимагають нового осмислення в світлі змін, що відбуваються в суспільстві. З цієї причини необхідно виявити специфіку мережевого врегулювання протиріч і прояснити його способи.

Турбулентність соціальної реальності призводить до того, що існуюча раніше система управління не в змозі швидко і адекватно реагувати на постійні зміни. Ієрархічному управлінню, заснованому на контролі над діяльністю суб'єктів і наказах, протиставляється мережеве керівництво, завданням якого стає здійснення спільної діяльності і реалізація, перш за все, загальних цілей, встановлених акторами [Prawan, 2007, с. 234-236]. З одного боку, перевага мережевих структур в порівнянні з ієрархічними полягає в їх здатності стрімко і оперативно вирішувати виникаючі проблеми за допомогою миттєвого обміну інформацією. У той час як наявність безлічі рівнів управління, централизоване прийняття рішень знижують ефективність функціонування ієрархічних структур. На думку Н. Кросслі ієрархічні структури не сприйнятливі до громадської думки і соціального тиску [Crosssley, 2003, с. 289-293]. З іншого боку, необхідність вироблення дієвих заходів регулювання мережевих конфліктів стає одним з пріоритетних завдань, що вирішуються сучасними вченими.

Прагнення суб'єктів до класичних стратегій управління, до вибудовування комунікації без урахування специфіки мережевої взаємодії призводять до певних труднощів при вирішенні виникаючих протиріч. Необхідно враховувати такі відмінні ознаки мережевих структур як децентралізація, нова форма лідерства і відсутність ієрархії, добровільність участі при наявності особистісної залученості. Основною відмінністю мережевого в порівнянні з ієрархічним управлінням є перевага в них горизонтальної, багатосторонньої, рівноправної комунікації в порівнянні з вертикальними, заснованими на односторонній спрямованості, повідомленнями від суб'єкта до об'єкта впливу. Неформальність спілкування, її вибудовування на підставі горизонтальних зв'язків між людьми привертає увагу представників різних соціальних груп. В основі добровільності їх участі закладена орієнтація на досягнення спільної мети. У мережевому управлінні залежність і супідрядність елементів зумовлюється факторами і умовами спільної діяльності, що забезпечують функціональність мережі. Комунікативні відносини акторів артикулюють увагу на прийнятті загальних рішень представниками різних спільнот, що займають нерівнозначні соціальні позиції, на підставі доступу до єдиної інформаційної бази. Мережеве управління більшою мірою можна охарактеризувати як співуправління. Воно ліквідує ієрархічну модель співвідпорядкування, формує нову модель взаємодії, націлює учасників на обмін готівковими ресурсами, спільне розуміння сутності проблемної ситуації, пошук рішення на підставі загальних цінностей і поглядів.

Можливість оперативного інформування та швидкого обміну доступними ресурсами при наявності особистісної зацікавленості в досягненні певного результату в ситуації конфлікту дозволяє збільшити кількість його прихильників. Його підтримка соціальними групами, розширення області охоплення географічного простору сприяє

виробленню нових можливостей для прийняття участі в протиборстві з будь-якої точки земної кулі. Мобілізація ресурсів спрямована на здійснення дій за допомогою залучення соціального капіталу, націлена на надання впливу на конфліктну ситуацію. Соціальний капітал виступає в якості значущого фактора, що зумовлює механізми взаємодії мережевих структур. Більш того, сама мережа виступає в якості соціального капіталу для її учасників, бо в ній здійснюється обмін матеріальними і нематеріальними ресурсами, задовольняються їх потреби.

Мережевий конфлікт проявляється у формі інформаційного протиборства, здійснюваного у виді явного або схованого комунікативного впливу на переконання, цінності, ресурси акторів, що призводять до дестабілізації сформованих способів їх взаємодії. Актори впливають на конфліктну ситуацію відповідно до маючого у них наявності соціального капіталу. Отже, виявлення його структурного, реляційного, когнітивного та аксіологічного виміру є необхідною умовою прояснення процесу функціонування мережевої освіти, механізмів взаємодії акторів, можливостей їх впливу на конфлікт.

В рамках структурного виміру нами акцентується увага на слабкі і сильні зв'язки між акторами. Їх вибудовування і функціонування впливає на специфіку взаємодії актора з іншими мережевими елементами, його позицію в структурі мережі, на процес врегулювання протиріч. Ступінь впливу актора на розгортання конфліктної ситуації залежить від його центральності, кількості наявних зв'язків з іншими елементами, що вибудовуються на підставі наявності у нього соціального капіталу. Існує залежність між тим, наскільки є сильними або слабкими мережеві зв'язки і рівнем гостроти конфлікту, можливістю його утворення, прагненням до врегулювання протиріч. Так, для мереж з сильними зв'язками притаманне більше прагнення акторів до згладжування і вирішення виниклих протиріч внаслідок більшої зацікавленості в подальшому стабільному функціонуванні мережі. При наявності слабких зв'язків актори в значно меншій мірі зацікавлені в збереженні даного мережевого формування. З цієї причини виниклий конфлікт з більшою ймовірністю може привести до руйнування і зміни сформованих взаємозв'язків. Аналіз позиції актора в мережевій структурі, його ролі у функціонуванні найбільш значущих вузлів сприяє виявленню його ролі у визначенні рівня впливу на конфліктну ситуацію. Необхідність дослідження центральності позиції актора обумовлена його можливостями над контролем і діяльністю. С. Кошаде звертає увагу на даний факт, вказуючи, що «замість формального лідера ми спробуємо виявити тих акторів, які володіють унікальними особливостями, що роблять їх значними в безперервній діяльності групи. Такий учасник, як правило, володіє високим рівнем центральності, у багатьох випадках, відповідальний за координування дій групи, за вербування учасників, і має можливість більш вільно управляти потоками інформації в межах групи» [Koschade, 2006, с. 565]. Володіння високим рівнем центральності дозволяє окремим акторам отримати доступ до соціального капіталу.

У реляційному вимірі робиться акцент на рівні довіри між мережевими елементами. Його ступінь залежить від того, які зв'язки в ній переважають: слабкі або сильні. Довіра базується на наявності спільних інтересів, цінностей, спрямованістю на співпрацю. Крім того, актор більшою мірою зацікавлений у збереженні взаємин з іншими мережевими елементами при виникненні конфлікту, націлений на стабілізацію мережі і вироблення ефективних способів врегулювання протиріч при перевазі сильних зв'язків. Ф. Фукуяма розглядав соціальний капітал як «звід неформальних правил і норм, що розділяються членами групи» [Фукуяма, 2002, с. 121]. Він пов'язує даний феномен з довірою, розташованою в основі взаємин між людьми. Його потенційні і реальні характеристики визначають форму їх комунікації.

В рамках когнітивного виміру соціальний капітал нами розглядається з точки зору наявності спільності світоглядних установок, однозначності інтерпретації логіко-понятійних конструкцій усіма елементами мережі. Особливої значущості цей вимір

набуває при необхідності прийняття рішення в ситуації дестабілізації соціальної системи внаслідок виникнення конфлікту. Його ефективність залежить від наявності взаєморозуміння між акторами. Когнітивний капітал впливає на цінності, цілі, мотиви взаємодії акторів, на формування смислового контексту, що лежить в основі функціонування мережі.

Технології управління і врегулювання мережевих конфліктів засновані на розумінні механізмів, що забезпечують захист інтересів як окремої людини і соціальної групи, так і держави. Позитивні установки на перетворення часто не знаходять свого підтвердження в здійснюваних діях і нерідко носять утопічний характер. З цієї причини особливу значимість для процесу вирішення протиріч набуває рефлексія. Вона здійснюється як в розумовій, так і будь-якій іншій діяльності, так як мислення включається в неї в якості необхідної складової частини. За допомогою неї можливе практичне перетворення готівкової ситуації, прийняття певного рішення щодо врегулювання конфлікту. Таким чином, рефлексія як момент мислення внутрішньо пов'язана із здатністю людини до вирішення протиріч. У ситуації конфлікту вона має на увазі вироблення таких засобів і способів їх врегулювання, які влаштовували б конфліктуючі сторони.

Мережеві технології, на думку Дж. Арквілла і Д. Ронфельдта, більшою мірою орієнтовані на автономність і свободу при прийнятті рішень. Вони засновані на дорадчих формах взаємодії комунікантів і на партнерських взаєминах між ними. Розмивання традиційної ієрархічної моделі підзвітності одних елементів по відношенню до інших, їх зміщення спрямоване на формування у кожного актора вміння діяти відповідно до його особистісних прагнень, відкривають нові можливості для конкуренції ідей і рішень, організації продуктивної дискусії [Arquilla, 2003, с. 35-64].

В аксіологічному вимірі соціальний капітал досліджується з позиції ціннісно-нормативних установок. Їх спільність сприяє формуванню взаєморозуміння між мережевими елементами. Дотримання соціальних норм сприяє стабілізації соціальної системи, мінімізації рівня негативних наслідків розгортання конфлікту. Комунікативний обмін інформацією на підставі наявних ціннісно-нормативних стандартів обумовлює форми соціальних взаємодій і їх специфіку в мережі. Тим самим, мережева комунікація стає не тільки соціальним капіталом, а й важливим стратегічним ресурсом. Порушення комунікативної взаємодії акторів продукує ситуацію складного доступу до ресурсів.

Механізм саморегуляції мережевої взаємодії передбачає формування і еволюцію цінностей і норм на підставі сумарного комунікативного досвіду, набутого завдяки дискусії акторів з врегулювання і вирішення конфліктних ситуацій. Мережеві норми розробляються, перш за все, тими акторами, які легітимно володіють інформаційним, ресурсним або ціннісним капіталом. Вони ж і здійснюють контроль за їх дотриманням. Остатні суб'єкти змушені їх дотримуватися в рамках даного формування. З одного боку, подібна форма соціального контролю є досить результативною, бо вона враховує специфіку мережі. З іншого боку, відсутність можливості впливати на формування механізмів взаємодії сприяє загостренню протиріч.

М. Кастельс вважав, що найбільш значиму роль на функціонування сучасного суспільства надають взаємини, що виникають між людьми в процесі виробництва і характеризують сферу владних відносин. У мережевому суспільстві джерелом продуктивності стають технології генерування знань, продукування, обробки та використання інформації. Результатом розвитку інформаційних технологій є формування нового типу співвідношень соціальних процесів, в якості яких виступають, з одного боку, символи і знаки, з іншого боку, виробництво і розподіл матеріальних благ. Різниця в доступі до інформаційних ресурсів призводить до формування соціальної нерівності. Створюється так звана «анормальна» влада, в рамках якої не людина контролює владу, а навпаки вона впливає на людей. Засоби масової комунікації стають основною сферою розгортання політичного протистояння [Кастельс, 2017, с. 21-54].

Мережеві структури є носіями символічної влади. Вони здатні конституювати нові соціальні спільності, залучати до їх складу нові елементи. При цьому наявність довіри до них призводить до того, що тенденція до маніпулювання свідомістю і вчинками людей постійно зростає. Влада в рамках мережевого аналізу розглядається в якості формального авторитету і неформального впливу. «Влада невід'ємно ситуативна, і, отже, динамічна і потенційно нестабільна» [Кноке, 2009, с. 169]. Крім того, суб'єктами влади стають не окремі особистості, а їх позиція, що характеризує соціальні відносини і зв'язки. «Влада позиції, її здатність чинити навмисний вплив на поведінку інших акторів виростає з її місця в мережах, де цінна інформація і дефіцитні ресурси передаються від одного актора до іншого» [Кноке, 1990, с. 25].

На характер розгортання конфліктів безпосередній вплив надає наявність владних ресурсів. При цьому «глобальна» центральність вузлової точки не завжди означає, що даний мережевий елемент володіє великими владними повноваженнями в порівнянні з елементами, що володіють «локальною» центральністю. П. Марсден вважав, що влада акторів, що мають високий рівень локальної центральності, базується на наявності у них великих можливостей до створення коаліцій. Отже, вони здатні більшою мірою впливати на конфліктну ситуацію [Marsden, 1990, с. 397-405].

Мережеві структури створюють можливості для зміни механізмів концентрації влади, формуючи умови для залученості в управлінський процес широких верств населення. З одного боку, стає складніше контролювати і обманювати людей, з'являється необхідність обліку їх думок. З іншого боку, виникають додаткові можливості для маніпулювання свідомістю. Конституюються нові соціальні групи, що володіють власними інтересами, потребами і ресурсами, що виявляються за допомогою конфлікту.

На наш погляд, можливості нівелювання мережевих конфліктів повинні бути засновані на реалізації наступних заходів. Необхідно, по-перше, виробити єдині ціннісно-нормативні стандарти взаємодії акторів, універсальні для будь-якого мережевого формування. Їх наявність дозволить не тільки скорегувати модель поведінки суб'єктів, а й сформувати відповідальність за надану в мережі інформацію, її контент. По-друге, створити умови для здійснення громадського контролю над діяльністю мережі і при необхідності її корекції. По-третє, розширити сферу правового регулювання мережевої освіти з боку держави. По-четверте, необхідно підвищити рівень медіаграмотності користувачів мережі, спрямовану на збереження конфіденційності інформації і на формування навиків розпізнавання недостовірних відомостей і сфабрикованих фактів. По-п'яте, формування ціннісно-смыслових орієнтацій особистості і високих духовно-моральних ідеалів, справжньої культури в мережі сприяє зниженню рівня напруженості при виникненні протиріч. По-шосте, слід регулювати доступ людей до інформації, що пропагує розпалювання етнічної, релігійної, політичної та соціокультурної ворожнечі, здійснення терористичних або військових дій. По-сьоме, виробити заходи з протидії дезінформації громадян, щодо поширення протиправних відомостей; надавати повну та достовірну інформацію про наявну ситуацію з метою недопущення поширення чуток, що сприяють виникненню у людей соціальної невпевненості, страху, тривоги, паніки. По-восьме, розробляти і вдосконалювати нові комп'ютерні механізми захисту інформації від несанкціонованого доступу, виявляти і запобігати кібератаки. По-дев'яте, розширити можливості для транснаціонального співробітництва, міжнародної взаємодопомоги при виникненні кіберзагрози, розробити комплекс заходів для надання взаємодопомоги при боротьбі з комп'ютерними злочинами і кібертероризмом. По-десяте, здійснювати постійний аналіз мережевого контенту для раннього виявлення потенційної загрози, оцінки можливих наслідків, запобігання реальних злочинів з метою розробки ефективних заходів протидії сформованій проблемній ситуації.

На підставі сказаного можна зробити наступні висновки:

1. Знищення мережевих структур практично неможливо внаслідок їх гнучкості. Високий рівень пристосовності підвищує регулятивні можливості мережі, спрямовані на

збереження свого функціонування в колишньому вигляді і якості. Специфіка взаємодії мережевих структур проявляється в їх швидкій адаптації до змінених умов, універсальністю, що надає множинні можливості для формування нових форм взаємозв'язку. Уміння критично оцінювати наявну інформацію, ефективно її використовувати, об'єктивно оцінювати можливі ризики та наслідки є необхідною умовою збереження стабільності мережевого формування. Соціальний капітал надає сутнісний вплив на розвиток взаємозв'язків між елементами мережі, зумовлюючи форми мережевої комунікації, впливаючи на її спрямованість. Його наявність створює можливості для надання впливу на політичні, економічні та соціальні процеси, що відбуваються в соціальній системі. Виявлення структурного, реляційного, когнітивного та аксіологічного виміру соціального капіталу сприяє проясненню специфіки взаємодії акторів, дослідженню рівня їх впливу на конфліктну ситуацію.

2. Можна виділити наступні групи заходів, які необхідно вживати з метою стабілізації соціальної системи. По-перше, політичні заходи, що полягають у стабілізації суспільно-політичної обстановки і підвищенні рівня довіри народу до органів управління. При наявності діалогу між органами влади та населенням створюються можливості для конструктивного обміну рекомендаціями та пропозиціями щодо залучення громадян до вирішення виникаючих проблем. Дієвим способом вирішення конфліктів є інформування суспільства про сутність виниклих протиріч. Дане знання дозволить людині об'єктивно оцінити ситуацію, що склалася і виробити власну думку про проблему. Тим самим, знижується рівень можливої маніпуляції діями окремих людей і нівелюються передумови для виникнення етнополітичного конфлікту. По-друге, заходи соціально-економічного характеру, спрямовані на стабілізацію і поліпшення економічного добробуту, підвищення рівня і якості життя. Їх наявність сприяє зниженню гостроти ресурсних протиріч. По-третє, правові заходи, що полягають в посиленні рівня відповідальності за вчинення кіберзлочинів, за порушення соціальних норм і правил взаємодії в рамках мережевого простору, за провокування конфліктів. Виявлення протиріч, запобігання їх розгортання є значущим конструктивним способом стабілізації системи.

3. На сучасному етапі розвитку мережі нерідко виступають регулятором процесів, що відбуваються в суспільстві. Інформація, що надається в мережах, відображає точки зору різних конфліктуючих сторін на сутність виниклої проблеми. Виконуючи стабілізуючу функцію, вони підвищують гнучкість соціальних інститутів при виникненні конфліктної ситуації. Одним із способів запобігання негативного руйнівного впливу конфлікту є формування розвинених, різнопланових і поліфункціональних зв'язків. Дані взаємозв'язки дозволяють об'єднати представників різноманітних соціальних груп, що мають різний світогляд і менталітет, що сприяє всебічному вивченню протиріччя і вироблення нових способів їх вирішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Бабосов Е.М. Роль креативности личности в развитии сетевого общества. Минск: Беларуская думка, 2019. 300 с.

Кастельс М. Власть коммуникации. М.: ГУ-ВШЭ, 2017. 592 с.

Фукуяма Ф. Социальный капитал. *Культура имеет значение. Каким образом ценности способствуют общественному прогрессу.* М.: Московская школа политических исследований, 2002. С. 121–148.

Arquilla J., Ronfeldt D. Networks and Netwars: The Future of Terror, Crime, and Militancy. Santa Monica, Calif.: RAND, 2003. 376 p.

Crossley N. Even Newer Social Movements? Anti-corporate Protests, Capitalist Crises and the Demoralization of Society. *Organization*. 2003. Vol. 10. № 2. P. 287–305.

Knoke D. Playing Well Together. Creating Great Social Capital in Strategic Alliance Networks. *American Behavioral Scientist*. 2009. № 52. P. 1690–1708.

Knoke D. Political Networks: The Structural Perspective. Cambridge : Cambridge University of Chicago Press, 1990. 290 p.

Koschade S.A Social Network Analysis of Jemaah Islamiyah : The Application to Counterterrorism and Intelligence. *Studies in Conflict and Terrorism*. 2006. №29(6). P. 559–575.

Marsden P.V. Network Diversity, Substructures and Opportunities for Contact. *Structures of Power and Constraint: Papers in Honor of Peter Blau*. New York: Cambridge University Press, 1990. P. 397–410.

Prawan K., Kenis P. Modes of Network Governance: Structure, Management, and Effectiveness. *Journal of Public Administration Research and Theory*. 2007. Vol. 18. № 4. P. 234–236.

Баньковська Юлія Леонідівна

кандидат філософських наук

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Білоруський державний аграрний технічний університет

пр-т Незалежності, 99, Мінськ, 220023, Білорусь

E-mail: ulia_bank@tut.by

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9287-7261>

Стаття надійшла до редакції: 22.06.2021

Схвалено до друку: 18.11.2021

TECHNOLOGIES FOR RESOLVING NETWORK CONFLICTS

Bankouskaya Yulia L.

PhD in Social Philosophy

Associate Professor of the Department of Social and Humanitarian Disciplines

Belarusian State Agrarian Technical University

99. Independence Ave., Minsk, 220023, Belarus

E-mail: ulia_bank@tut.by

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9287-7261>

ABSTRACT

The study and understanding of modern technological processes, occurring in society, ambivalent nature leads to the need to clarify network processes. Social networks gradually become not only a theoretical construct, but also an empirical object included in the sphere of human daily life. Uncontrollability, anonymity, lack of unified value orientations and a strict system of control over the transmission of information, multi-channel, hypertextuality, and interactivity inherent in network interaction make it difficult to resolve conflicts. In order to reduce the level of acute contradictions, the main measures regulating people's activities within the information and communication space should be taken. The study of social capital as a basic phenomenon that determines the specifics of the network structures interaction is caused by the fact that this capital is a resource that has a direct impact on the quality of the network, its functioning and development. The mechanisms of its distribution are used to build attitudes, activities, and a model of people's behavior in network foundation. It acts as an information resource that affects the causes of conflict, the specifics of its unfolding, and the development of measures to resolve contradictions. The study of social capital allows us to clarify the features of network conflicts that consist in their anonymity, openness, sensory distancing, lack of sanctions and legal consequences for violation of social norms. Symbolic information space in this case acts as the main sphere of unfolding the confrontation. The importance of network conflict resolution establishes controlling over the conflict situation and developing measures to resolve it, searching for means and ways to achieve the desired result, and elaboration options for preventing the negative productivity of the problem, preventing the escalation of violence and destruction of the existing forms of social system functioning. It contributes to its transformation into more humane relationships of people to each other, interests and changes in life aspirations.

Keywords: *conflict, network structures, interaction, network, settlement.*

REFERENCES

- Babosov, E.M. (2019) *The role of individual creativity in the development of a network society*. Minsk: Belorusskaya Dumka. (In Russian)
- Castels, M. (2017) *The Power of Communication*. Moscow: Higher School of Economics. (In Russian)
- Fukuyama, F. (2002) *Social Capital. Culture matters. How values contribute to social progress*. Moscow: Moscow School of Political Studies. (In Russian)
- Arquilla, J., Ronfeldt, D. (2003) *Networks and Netwars: The Future of Terror, Crime, and Militancy*. Santa Monica, Calif.: RAND.
- Crossley, N. (2003) Even Newer Social Movements? Anti-corporate Protests, Capitalist Crises and the Demoralization of Society. *Organization*. Vol. 10. №2.
- Knoke, D. (2009) Playing Well Together. Creating Great Social Capital in Strategic Alliance Networks. *American Behavioral Scientist*. № 52.
- Knoke, D. (1990) *Political Networks: The Structural Perspective*. Cambridge : Cambridge University of Chicago Press.
- Koschade, S.A (2006) Social Network Analysis of Jemaah Islamiyah : The Application to Counterterrorism and Intelligence. *Studies in Conflict and Terrorism*. №29(6).
- Marsden, P.V. (1990) Network Diversity, Substructures and Opportunities for Contact. *Structures of Power and Constraint: Papers in Honor of Peter Blau*. New York: Cambridge University Press.
- Prawan, K., Kenis, P. (2007) Modes of Network Governance: Structure, Management, and Effectiveness. *Journal of Public Administration Research and Theory*. Vol. 18. № 4.

Article arrived: 22.06.2021

Accepted: 18.11.2021